

Sygn. akt II CSK 276/18

POSTANOWIENIE

Dnia 8 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku A. S.
przy uczestnictwie P. Spółki Akcyjnej w K.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 8 listopada 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 6 listopada 2017 r., sygn. akt II Ca [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestnika postępowania
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawca A. S. wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w P. z dnia 6 listopada 2017 r. Sąd ten oddalił jego apelację od niekorzystnego dla niego postanowienia Sądu Rejonowego w B. z dnia 11 lipca 2017 r., wydanego w sprawie o ustanowienie służebności przesyłu, przy udziale P. Spółki Akcyjnej w K.. Sąd Rejonowy uwzględnił podniesiony przez uczestnika postępowania zarzut zasiedzenia służebności przesyłu. Ustalił, że poprzednicy prawni uczestnika byli posiadaczem nieruchomości w zakresie odpowiadającym treścią służebności przesyłu od 1990 r. eksploatując urządzenia przesyłowe na nieruchomości wnioskodawcy, ich pracownicy dokonywali konserwacji i w razie konieczności napraw linii. Sąd Rejonowy uznał, że uczestnik i jego poprzednicy byli posiadaczami w dobrej wierze, gdyż w chwili umieszczenia linii przesyłowej na nieruchomości wnioskodawcy dysponowali m. in. decyzjami Wojewody [...] o ustaleniu lokalizacji inwestycji oraz o zatwierdzeniu planu realizacyjnego i udzieleniu pozwolenia na budowę, a ponadto wyraźną zgodą ówczesnego właściciela nieruchomości – K. S. - na przeprowadzenie linii energetycznej zgodnie z decyzją o jej lokalizacji. Dobra wiara posiadacza uzasadniała zastosowanie 20-letniego terminu zasiedzenia, który - po doliczeniu okresu posiadania przez poprzedników uczestnika - upłynął najpóźniej z końcem 2010 r.

Sąd Okręgowy, rozpoznający sprawę na skutek apelacji wnioskodawcy, podzielił ustalenia faktyczne i wnioski prawne Sądu pierwszej instancji. Stwierdził, że podmiot, który objął we władanie nieruchomość w zakresie niezbędnym do eksploatacji urządzeń przesyłowych i uczynił to na podstawie zgody jej właściciela, niewątpliwie pozostawał w usprawiedliwionym przekonaniu, że przysługuje mu prawo do korzystania z nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności gruntowej równoważnej obecnej służebności przesyłu unormowanej w art. 305 -305⁴ k.c. Zwrócił uwagę, że w ówczesnym stanie prawnym wyrażenie zgody na założenie i przeprowadzenie urządzeń przesyłowych stwarzało również tytuł do wykonywania czynności związanych z ich eksploatacją i konserwacją, nierozzerwalnie związanych z użytkowaniem linii. Nieruchomość w czasie, gdy wybudowano linię energetyczną, wchodziła w skład majątku

wspólnego K. S. i jego żony C., która nie wyraziła zgody pisemnej na jej przeprowadzenie. Sąd odwoławczy uznał jednak, że okoliczność ta może wprawdzie budzić wątpliwości, jednak wątpliwości nie wystarczą do obalenia domniemania dobrej wiary poprzednika prawnego uczestnika. Wnioskodawca nie udowodnił, by C. S. sprzeciwiała się przeprowadzeniu linii przez nieruchomości, a poprzednik prawny wnioskodawcy o tym wiedział. Do 2014 r. właściciele nieruchomości nie zgłaszali żadnych roszczeń związanych z usytuowaniem urządzeń przesyłowych. Poprzednik prawny wnioskodawcy nie miał więc podstaw do oceny, że K. S. wyrażając zgodę na przeprowadzenie linii, działał wbrew woli swojej żony.

W skardze kasacyjnej, opartej na obydwu podstawach z art. 398³ § 1 k.p.c. wnioskodawca zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 37 § 1 pkt 1 k.r.o. w zw. z art. 292 k.c. w zw. z art. 172 k.c. i art. 352 k.c. przez niezastosowanie art. 37 § 1 pkt 1 k.r.o. Jako naruszony przepis postępowania skarżący wskazał art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c. Wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia Sądu drugiej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w P..

W odpowiedzi na skargę kasacyjną wnioskodawcy uczestnik postępowania wniósł o odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestnika postępowania zwrotu kosztów procesu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania. Skarżący uzasadnił potrzebę

przyjęcia jego skargi wystąpieniem przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Dostrzeżone istotne zagadnienie prawne ujął w pytaniu: „czy może być uznane za posiadanie w dobrej wierze władztwo nad nieruchomością wchodzącą w skład majątku wspólnego małżonków, gdy zgodę na objęcie w posiadanie wyraził tylko jeden z małżonków i brak jest zgody drugiego z małżonków?”. O oczywistej zasadności skargi ma z kolei świadczyć nierozważenie wszystkich zarzutów apelacji, i naruszenie art. 37 § 1 pkt 1 k.r.o. w zw. z art. 7 k.c. w zw. z art. 292 k.c. w zw. z art. 172 k.c. i art. 352 k.c. prowadzące do nieuprawnionego oddalenia apelacji

Zagadnienia prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno być przedstawione ze wskazaniem przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Uzasadnienie tej przesłanki wymaga unaocznienia wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej) - por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2015 r., I PK 19/15 (LEX nr 2021941). A przede wszystkim jego wyjaśnienie musi być niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy, w której zostało przedstawione. Tych wszystkich cech nie ma zagadnienie wskazane przez skarżącego. Wnioskodawca nie przedstawił wywodu wskazującego źródło wątpliwości i możliwe ich rozwiązania, a samo zagadnienie, które sformułował, nie przystaje do poczynionych w sprawie ustaleń. Skarżący wskazuje na potrzebę wyjaśnienia skutków wyrażenia zgody przez jednego z małżonków współuprawnionych do nieruchomości i braku zgody drugiego. Tymczasem Sąd Okręgowy wskazał na okoliczności faktyczne świadczące o zgodzie wyrażonej przez drugiego małżonka w drodze czynności dorozumianych, a przynajmniej na takie jego zachowanie, które uprawniało poprzednika uczestnika do przyjęcia, że również drugi małżonek się zgadza na umieszczenie linii przesyłowej na działce. Jednocześnie skutki stanu ujętego w zagadnieniu przedstawionym przez wnioskodawcę, a więc przypadku nieudzielenia zgody przez drugiego małżonka na korzystanie z nieruchomości wspólnej przez przedsiębiorstwo przesyłowe, nie budzą wątpliwości, ponieważ wynikają z postanowień art. 37 § 2-4 k.r.o. Nie jest to więc zagadnienie wymagające wyjaśnienia.

Z kolei oczywista zasadność skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i juredycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Skarżący, powinien wykazać, że skarga kasacyjna jest oczywiście słuszną przynajmniej w zakresie jednego z postawionych zarzutów, a konsekwencją zarzuconej nieprawidłowości jest jaskrawo błędne orzeczenie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15, LEX nr 1770910). Wnioskodawca nie wyjaśnił jednak na czym miałyby polegać oczywista zasadność jego skargi kasacyjnej - nie wskazał bowiem, których zarzutów apelacyjnych nie rozpoznał Sąd Okręgowy. W świetle ustaleń Sądu, zgodnie z którymi C. S. nigdy nie sprzeciwiła się umieszczeniu na działce linii przesyłowej, a jej budowy nie mogła przecież przeoczyć, nie można też mówić o oczywistym naruszeniu przepisów wskazanych przez skarżącego w podstawie skargi kasacyjnej.

Wymienione przez skarżącego przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zostały wykazane. Okoliczności sprawy nie wskazują też, by zachodziły inne przyczyny przewidziane w art. 398¹ k.p.c., wobec czego należało odmówić przyjęcia tej skargi do rozpatrzenia.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 391 § 1, art. 398²¹ i art. 13 § 2 k.p.c. oraz w zw. z § 2 pkt 4, § 5 pkt 3 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (jedn. tekst: Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.). W postępowaniu kasacyjnym działali za uczestnika kolejno dwaj pełnomocnicy, jednak odpowiedź na skargę kasacyjną, a więc pismo uzasadniające przyznanie kosztów zastępstwa procesowego, sporządził pełnomocnik występujący także na wcześniejszych etapach postępowania - z tego względu zastosowana została stawka 50% z § 10 ust. 4 pkt 2 wyżej powołanego rozporządzenia.